

VIJF JAAR NA RANA PLAZA: WERKEN IN VEILIGE FABRIEKEN MAAR AAN EEN HONGERLOON

Op 24 april 2013 stortte het Rana Plaza complex in. Daarbij kwamen 1.138 kledingarbeid(st)lers om het leven, meer dan 2000 raakten gewond. Minder dan een maand later werd het 'Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh' ondertekend. Het Akkoord is een wettelijk bindend akkoord tussen kledingmerken en -retailers aan de ene kant en internationale en lokale vakbonden aan de andere kant. De internationale Schone Kleren Campagne ondertekende als getuige.

In mei loopt het Bangladesh Akkoord af. In juni 2017 zetten vakbonden en kledingbedrijven hun handtekening onder een verlenging van het Akkoord, officieel het 2018 Transition Accord genoemd. Het 2018 Akkoord geldt tot 2021. Het doel van de verlenging is om de vooruitgang van het eerste Akkoord te behouden en om de bijkomende fabrieken te inspecteren en renoveren. Mogelijk wordt het 2018 Akkoord ook uitgebreid naar fabrieken waar gerelateerde producten worden gemaakt zoals huistextiel, stoffen en schoenen. Daarnaast voegt het nieuwe Akkoord ook aspecten toe om arbeiders beter te beschermen. Zo wordt er een ontslagvergoeding vastgesteld bij het sluiten van een onveilige fabriek en krijgen vakbondsleden meer bescherming. Inmiddels hebben 144 kledingmerken en -retailers het 2018 Akkoord ondertekend (d.d. 17 april).

Ondertekenaars 2018 Akkoord:

- > 144 kledingmerken en -retailers;
- > 2 internationale vakbondsfederaties: IndustriALL Global Union en UNI Global Union;
- > 8 Bengaalse kledingvakbonden;
- > Vier internationale ngo's (Clean Clothes Campaign, Maquila Solidarity Network, International Labor Rights Forum, Workers Rights Consortium), die ondertekenden als waarnemers;
- > De internationale Arbeidsorganisatie (IAO) fungeert als onafhankelijk voorzitter.

2018 AKKOORD: DE BELANGRIJKSTE ELEMENTEN WERDEN BEHOUDEN

Het eerste Akkoord in cijfers

222 kledingbedrijven hebben het eerste Akkoord ondertekend, waaronder 6 Belgische kledingbedrijven (JBC, C&A, Malu, Jogilo, Tex Alliance en Van Der Erve). Samen zijn ze goed voor inspecties in meer dan 1631 fabrieken waar 2,5 miljoen mensen werken. In elke geïnspecteerde fabriek werden veiligheidsproblemen vastgesteld, in het totaal 130.000 overtredingen, van geblokkeerde branddeuren tot ernstige problemen met de stabiliteit. 84% van die problemen werd inmiddels opgelost. Zonder twiifel heeft het Akkoord levens gered: in 41 fabrieken stelden inspecteurs zulke grote problemen vast met de stabiliteit, dat ze gesloten of in sommige gevallen onmiddellijk geëvacueerd werden of slechts kon doorwerken onder strikte voorwaarden. 96 fabrieken mogen niet meer voor deelnemende merken produceren omdat renovaties er niet (correct) werden uitgevoerd.

Kledingmerk verplicht 2,3 miljoen dollar te betalen

In januari bereikten de internationale vakbondscentrales een compromis met een kledingmerk voor het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag. Dat is de laatste stap in de procedure voorzien door het Akkoord. De internationale vakbonden beschuldigen het merk ervan te weinig te doen om de nodige renovaties bij hun leveranciers tot een goed einde te brengen. Het merk moet 2 miljoen dollar betalen voor renovaties in 150 fabrieken, en 300.000 dollar storten in een fonds van de vakbonden om de arbeidsomstandigheden van werknemers in internationale toeleveringsketens te verbeteren. Met een tweede merk werd in december al een overeenkomst bereikt. De namen van de betrokken bedrijven mogen niet bekend gemaakt worden.

WERKEN IN VEILIGERE FABRIEKEN, MAAR NOG ALTIJD AAN EEN HONGERLOON...

Bangladesh is het tweede belangrijkste kleding producerend land ter wereld, en het aandeel in de wereldwijde markt groeit nog. Tijdens het voorbije fiscale jaar exporteerde het land voor 28,1 miljard dollar kleding. Sinds de instorting van Rana Plaza groeide de industrie met meer dan 6 miljard dollar. De kledingsector is goed voor 82% van de totale export van Bangladesh. Er werken meer dan 5 miljoen werknemers in de sector, waarvan ongeveer 80% vrouwen.

Kledingarbeid(st)ers werken over het algemeen in veiligere fabrieken, maar ze wonen nog steeds in sloppenwijken. De lonen in de sector liggen extreem laag: het minimumloon bedraagt al 3 jaar nauwelijks meer dan 50 euro per maand. Het leven wordt wel elk jaar duurder: de jaarlijkse inflatie bedraagt ongeveer 12%. Kledingarbeiders in Bangladesh worden niet per uur betaald, maar moeten opgelegde productiedoelstellingen halen, die steeds verhoogd worden. Arbeidsters moeten tot 60 procent meer kleding stikken dan vroe-

ger. Om die productietargets te halen, moeten ze nog meer overuren kloppen.

In december 2016 gingen duizenden kledingarbeiders de straat op om een hoger loon te eisen. Resultaat: 1600 werknemers werden ontslagen, vakbondsleiders en activisten opgepakt, en er werden aanklachten ingediend tegen honderden werknemers en vakbondsleiders. Over het algemeen is het zeer slecht gesteld met de arbeidsrechten in Bangladesh. In 2013 beloofde de Bengaalse regering in een "Sustainability Compact" met de Europese Unie om de arbeidsrechtensituatie in Bangladesh te verbeteren, onder andere door de arbeidswetgeving aan te passen. Vijf jaar later is er van die beloftes niets in huis gekomen. Vakbondsmilitanten worden hard aangepakt in fabrieken. Daarom zijn slechts weinig arbeidsters aangesloten bij een vakbond. Experts spreken van minder dan 1 procent. En wie niet aangesloten is, die kent zijn rechten niet.

DE ENE AUDIT IS DE ANDERE NIET

Veel bedrijven voeren aan dat hun leveranciers al grondig geïnspecteerd worden en aan alle veiligheidsvoorschriften voldoen, en dat ze het Bangladesh Akkoord dus niet hoeven te ondertekenen. In veel gevallen gebeuren die controles echter niet onafhankelijk, niet grondig genoeg of gebeurt er niets met de vaststellingen. Elke fabriek waar de afgelopen jaren een dodelijke ramp gebeurde, kreeg (kort) voordien een positieve audit. Hét grote verschil met de inspecties van het Akkoord is dat die onafhankelijk verlopen, door ge-

kwalificeerde ingenieurs. Aan het niet uitvoeren van de verbeterplannen hangen ernstige consequenties vast: leveranciers die weigeren renovaties uit te voeren worden van de leverancierslijst verwijderd en mogen voor geen enkel aangesloten merk produceren. Merken die hun leveranciers onvoldoende aansporen en ondersteunen kunnen aangeklaagd worden. De vakbonden en werknemersafgevaardigden hebben bovendien een centrale rol in zowel het toezicht als de toepassing van het Akkoord.

Multifabs, een kledingfabriek die produceert voor o.a. Aldi, Lindex, Metro AG, Stockmann en Takko, werd geïnspecteerd door de ingenieurs van het Akkoord. Ze stelden 63 levensbedreigende veiligheidsproblemen vast, o.a. problemen met de structuur, het ontbreken van een sprinklerinstallatie, een brandalarm, reglementaire branddeuren etc. Kortom een fabriek die dringende opvolging nodig heeft. Het private auditbureau TÜV Rheinland stuurde óók een inspecteur. Zijn verslag vermeldt dat machines geen vergunningen hebben en dat de arbeiders het evacuatieplan niet kennen. De overige veiligheidsproblemen werden niet opgemerkt. Conclusie in het verslag van TÜV Rheinland: Multifabs heeft geen opvolging nodig.

WAT VRAGEN WIJ AAN BEDRIJVEN EN BELEIDSMAKERS?

- **Wij vragen kledingbedrijven die in Bangladesh laten produceren dat ze het 2018 Akkoord ondertekenen.** Voor een volledige lijst: zie [www.cleanclothes.org](https://www.cleanclothes.org/safety/no-one-should-risk-their-life-at-work-which-companies-have-not-signed-the-2018-bangladesh-accord)¹. Voorlopig (d.d. 17 april) hebben zes Belgische kledingbedrijven het 2018 Akkoord ondertekend: JBC, C&A, Bel&Bo, Bel-Confect, Jogilo en Van Der Erve. Maar er zijn nog andere Belgische kledingbedrijven die in Bangladesh produceren: LolaLiza, Stanley/Stella, The Cotton Group, Trafic, Cassis/Paprika, Dto, Tex Alliance en Malu. Tex Alliance en Malu hadden het eerste Akkoord getekend, maar kijken nu nog de kat uit de boom. Voor kledingbedrijven die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid ernstig nemen, zou de ondertekening van het 2018 Akkoord een evidentie moeten zijn.
- **Wij vragen de Belgische regering een sterk politiek signaal te geven met betrekking tot het 2018 Akkoord.** Wij vragen de Belgische regering om in een publiek statement de steun aan het 2018 Akkoord uit te drukken, het belang ervan te benadrukken en de Belgische kledingbedrijven actief aan te moedigen om het Akkoord zo snel mogelijk te ondertekenen en zelfs te overwegen om dit engagement verplicht te maken. In onze buurlanden woedt het politieke debat over de verantwoordelijkheid van overheden en bedrijven volop. In Nederland ondertekenden kledingbedrijven, werkgeversfederaties, vakbonden, ngo's en de overheid het convenant Duurzame Kleding & Textiel (2016). Deelnemende bedrijven moeten de problemen en risico's op mensenrechtenschendingen en een negatieve milieu-impact onderzoeken en op basis daarvan een plan van aanpak opmaken met concrete doelen. In Duitsland werd iets gelijkaardigs afgesloten: het Textile Partnership. In Frankrijk is er dan weer een wet goedgekeurd die moederbedrijven en bedrijven met onderaannemers uit alle sectoren verplicht om de impact van hun activiteiten op de mensenrechten doorheen de keten te identificeren én hen verplicht om maatregelen te nemen. Ook in België is een dergelijk beleidskader nodig.

1. <https://www.cleanclothes.org/safety/no-one-should-risk-their-life-at-work-which-companies-have-not-signed-the-2018-bangladesh-accord>